

צמר ואחד פשתים וכיון
קשירה] כעין שתי תכיפות.
ראש הבהמה וראש האפסר

עין משפט
נר מצוה

לח א ב מיי פ"כ מהל' שבת הלכה י יא סגג לאזין סה טושיע איז ס"י שח סטיף ח נורב אלסם ב"מ [1.12]

לכ ג מיי פ"ו מהל' דיעות הלכה ז סגג עין יא:

מוסף רש"י

שהוא פקוק. ואינו מוליד קול (קס"ט ס"ד). ברצוועה שבין קרניה. לני, ואמור כענן משאוי הוא ואינו מכשע לם נביצה כג. חריסר אלפי עגלי. עשיר היה (ט"ס) ס"ח. רב רובי חנינא כ"י מותנ. הא דלמתיין לקמן (מגילה ז). בבוליה דסדר מועד. שהוכחה שם זוג זה של ד' חמסם הללו (ש"ט) איכא אמונא דמתלפי ר' יוחנן ומעילי ר' יוחנן (ט"ב ז).

מוסף תוספות

א. [קשה] ותיפרק ליה דכיון דלא צריך ליה ששוי הוא, אבל למאי דפירש ריי (שם) תר"ח או יוצאין) דכל לנוי אסור ואפילו למי שדרכו בכך [י"ל]. רעבי"א. ג. [ומ"מ] אסור משום דמיוחו כמאן דאזיל לחינגא. פסקי היי"י. ג. מה שהיה ר' אלעזר בו עזריה מעשר. מוס' הלא"ה. T. משום דרבן גמליאל לא הגיעו ימיו להיות נשיא. מוס' ב"מ כג. וקטן לאו בר אפרושי מעשר הוא ובשביל אותם שנתיים שהגדיל לפי החורבן שאו היה מפרש לא הוה ליה למימר כל שתא ושתא. מוס' יומא ס. ו. שלא בטלו מיד המעשר אחר החורבן. מוס' הלא"ה.

רב נסים גאון

אמר ליה רב נחמן אם בן עשיתה יולא. ליתא היא אשתו של רב נחמן, ותגר דאלך [ותצמא זה] בסוף פרק שלשה שאכלו כאחת [ברכות זא] עולא בר רב איקלע לבי רב נחמן בריך וכו', שמעא יולתא ואיקפדה. ובכשרה יוחסין [קידושין דף טו] אמר בר נחמן לרב יהודה נישדר מר שלמא לילתא.

נר:

מאי טעמא דילמא נפ"ל ואתי לאתויי.
אע"ג דאוקימנא לעיל דאיידי בקשורה הכא מפרש לפום משמעות ריהטא דמתני' ומשום שהאריך לעיל לא חש להאריך הכא ומתוך פי' הקונט' משמע דל"ג דילמא נפיל ואתי לאתויי: **משום** דמיוחי כמאן דאזיל לאחינגא. אכל משוי אינו שבטל אגב אפסר ומשום דילמא נפיל נמי ליכא למיחש כדחייש גבי זוג בריש במה אשה [לקמן דף נח: ושם] דהכא מיירי בצאריג ואמר התם כל שהוא אריג לא גורז: **דלא למצייה יאלי.** פירש"י שאנשוא"ש דהיינו עלוקה ואין נראה דאין מוצאות אלא דם ועוד דהוה ליה למימר עלוקות ולא אשכחן דקרי להו יאלי בשום מקום ונראה דאלו היינו נמי קופר דמתני' כדאמר בריש צנא צתרא (דף ד'). גבי הורדוס אהדר ליה כלילא דילאי ונקרינהו לעיניה והאנקה מתרגמינן יאלי (ויקרא יא) והוא שקורין הירזין': **הוה מעשר ר' אלעזר בן עזריה בלא שתא ושתא.** הקשה ר"מ דאמר צפ' צתרא דבכורות (דף נג: ושם) דאין מעשר צהמה נוהג אחר המורבן מפני התקלה א"כ צומן הצית הוה מעשר ומסתמא בן י"ג שנה היה כשעשר וא"כ מאי קאמר דהוה מעשר כל שחא ושתא דע"כ לא היה צשעת חורבן הצית לכל היותר כי אס בן י"ד או ט"ו שהי רבי יוחנן בן זכאי משך נשילתו אחר המורבן שנה או שנתיים דכמה תקנות תקן אחר המורבן כדתנן^[מ] משחרב צהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי^[נ] ואחריו ר"ג היה נשיא שנתיים או ג' קודם שמינו רבי אלעזר בן עזריה כדאמר בפרק תפלת השחר (דף כז:): אשתקד צעריה^[ס] לרבי דדוק וקודם לכן צעריה לרבי יהושע על תקנת המועדות וכשהעמידהו נשיא היה בן י"ח שנה כדאמר התם הרי צשעת המורבן היה בן י"ד או ט"ו לכל היותר^[י] וי"ל דקודם גזירה הוה מעשה^[י] אי נמי אפטרופוס הוה מעשר בקטנותו^[יב] והר"ר אלחנן מפרש הוה מעשר אחר חורבן צהמת ארטוגא למקום): רב ור' חנינא ור' יוחנן ורב חביבא בתיב. פירוש מתני קך שמעתא דאמר בסמוך והשתא פסק הש"ס למילתיה וקאמר כצולי ש(ה"ס) (א) כל כ"ה זוגא מיחלפא רבי יוחנן כו' ולא קאי מתני שחילוף קך קבל רבינו שמואל צסם רבינו שלמה ששמע מרבי אליעזר רבו:

רב חביבא בתיב, פירוש מתני קך שמעתא דאמר בסמוך והשתא פסק הש"ס למילתיה וקאמר כצולי ש(ה"ס) (א) כל כ"ה זוגא מיחלפא רבי יוחנן כו' ולא קאי מתני שחילוף קך קבל רבינו שמואל צסם רבינו שלמה ששמע מרבי אליעזר רבו:

דאמר צפ' צתרא דבכורות (דף נג: ושם) דאין מעשר צהמה נוהג אחר המורבן מפני התקלה א"כ צומן הצית הוה מעשר ומסתמא בן י"ג שנה היה כשעשר וא"כ מאי קאמר דהוה מעשר כל שחא ושתא דע"כ לא היה צשעת חורבן הצית לכל היותר כי אס בן י"ד או ט"ו שהי רבי יוחנן בן זכאי משך נשילתו אחר המורבן שנה או שנתיים דכמה תקנות תקן אחר המורבן כדתנן^[מ] משחרב צהמ"ק התקין רבי יוחנן בן זכאי^[נ] ואחריו ר"ג היה נשיא שנתיים או ג' קודם שמינו רבי אלעזר בן עזריה כדאמר בפרק תפלת השחר (דף כז:): אשתקד צעריה^[ס] לרבי דדוק וקודם לכן צעריה לרבי יהושע על תקנת המועדות וכשהעמידהו נשיא היה בן י"ח שנה כדאמר התם הרי צשעת המורבן היה בן י"ד או ט"ו לכל היותר^[י] וי"ל דקודם גזירה הוה מעשה^[י] אי נמי אפטרופוס הוה מעשר בקטנותו^[יב] והר"ר אלחנן מפרש הוה מעשר אחר חורבן צהמת ארטוגא למקום): רב ור' חנינא ור' יוחנן ורב חביבא בתיב. פירוש מתני קך שמעתא דאמר בסמוך והשתא פסק הש"ס למילתיה וקאמר כצולי ש(ה"ס) (א) כל כ"ה זוגא מיחלפא רבי יוחנן כו' ולא קאי מתני שחילוף קך קבל רבינו שמואל צסם רבינו שלמה ששמע מרבי אליעזר רבו: ואע"ג

ולא פרה בעור הקופר: דעבדי לה כי היכי דלא למצויה יאלי: ולא ברצועה שבין קרניה: אי ילרב (דאמר) ב^י בין לנוי בין לשמר אסור אי לשמואל (דאמר) לנוי אסור לשמר מותר: פרתו של רבי אלעזר בן עזריה: יחדא פרה הויא ליה והא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב תריסר אלפי עגלי הוה מעשר רבי אלעזר בן עזריה מעדריה כל שתא ושתא תנא לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו ארב ורבי חנינא ור' יוחנן ורב חביבא מתנו בבוליה דסדר מועד כל כי האי זוגא חלופי רבי יוחנן ומעילי רבי יוחנן יכל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו באנשי עירו נתפס על אנשי עירו בכל העולם כולו נתפס על כל העולם כולו אמר רב פפא והני דבי ריש גלותא נתפסו על כולי עלמא כי הא דאמר רבי חנינא מאי דכתיב ז'ה' במשפט יבא עם זקני

במה בהמה פרק חמישי שבת

והסניא וצלנד שיגביה מן הקרקע טפה. אכל כל כמה דצני ניפוק ממותיה ידיה: **בחדלא דצני צני.**
שבין ידו לגמל צההוא קאמר כמה דצני נהוי וצלנד שיגביהנו מן הקרקע טפה כדי שתהא נראה צהמה נמשכה צו דאי לא לא מיתחוי נטירותא דצהמה אלא

כמשאוי צעלמא שאין נראה שאוחז ראשה צידו: **בתיב' צווג** אישקליט"א: א: **אע"פ**. שחללו פקוק צמוכין שאין העיגבל שלו מקקשק להשמיע קול וצגמי' מפרש טעמא: סולס ולצועה וכל הקך דמתניחין מפרש צגמרא. וכולהו משום דחייס עלייהו ואי נפלי אחי לאתויי: **עגלה**. כגון קרון קטן שעושין לו חתם ונבו שראש ונב אותם האילים רחב כמין כר קטן ואין צו עגס אלא שזמן ועב וכנד וכשנגרר לארך נשרט ונשחת ועושים לו עגלה מתגלגלת אחריו כשהוא הולך והנב קשור עליה: **קופר**. שרץ הוא שנימיו מדין כמחט וקורין לו הירזין^[א] וקושרין עורו צדדי הפרה שלא יניקוה שרצים: **ולא צלועה** **שבין קרניה**. דמשאוי הוא לה כדמפרש צגמרא: **גב' כדאמרן**. שאינה קשורה צו מע"ש דלא גלי מאתמול שיהא צריכה לכך שיהא לה למלבוש: **לשוק**. למכור ותולין לו זוג להנאותו: **צי לועא**. שקושרין אכל הלחי: **דלא דר חייך לה**. שלא יוכל להחזיר לווארו לצד המכה לחככה צשיניו וקושרין צלוארו וחשובים הן יותר מקשישין שעל גבי השגר ואי נפלו חיים עלייהו ומיייתי להו צבגנה: **לחינגא**. לשוק אנטורטלייר^[ב] צלע"י. צהמה שפסיעותיה קצרים ומכה רגליה זה צזה עושין לה כמין צבעת של עקלים או רצועות עצות וקושרין אותה למעלה מפרסות הרגל מקום שמנקשין זו צו: **דלא ליחלפו**. צתרגוליי חצריהם: **דלא ישיצרו מאני**. שקושרין שני רגליה יחד צלצועה קצרה שלא תוכל להרים רגליה ולהמצי: **דלא ליחמטן**. שלא ילקו צכלעים וטרשים. צלצי"ר צלע"ז: **לאחר צגווזין אוסה עומנים לה עוק צשמן**. עד שיגדל צמרה: **עוק**. צמר גפן או כל דבר רך: **פוחסה**. מלחה: **עשישה מר עוקצא**. מיהגמ צרחל זו חשיצותו של מר עוקצא שיהי עשיר ואצ צית דין וכי דרך חשיצותה לכך: **ילמא**. אשמו של רצ נחמן: **דרני**. מולעים: **קיסמא דריסמא**. קיסס של רותם שמיניחין לה צחוטמה: **צר נירא**. עול קטן שמיניחין^[ג] לעגל צלוארו שיהיה למוד לכוף ראשו לכשיגדל: **דלא למצויה יאלי**. שלא יניקוה עלוקה שקורין שגוא"ש: **צין לנוי צין לשמר אסור**. דכל נטירותא יתירתא אמרינן משאוי הוא: (מסנו) **צצולי סדר מועד כל כי האי זוגא**. ארבעתן יחד: **חלופי ר' יוחנן**. יח מחליפין ר' יוחנן ומעילי ר' יוחנן: **נאפש**. נענש על עצירות צצידן: **צכל העולם כולו**. צכל ישראל כגון מלך ונשיא שאפשר לו למחות שיראין מפניו ומקיימין דבריו: זקנים

אנטורטלייר^[ב] צלע"י. צהמה שפסיעותיה קצרים ומכה רגליה זה צזה עושין לה כמין צבעת של עקלים או רצועות עצות וקושרין אותה למעלה מפרסות הרגל מקום שמנקשין זו צו: **דלא ליחלפו**. צתרגוליי חצריהם: **דלא ישיצרו מאני**. שקושרין שני רגליה יחד צלצועה קצרה שלא תוכל להרים רגליה ולהמצי: **דלא ליחמטן**. שלא ילקו צכלעים וטרשים. צלצי"ר צלע"ז: **לאחר צגווזין אוסה עומנים לה עוק צשמן**. עד שיגדל צמרה: **עוק**. צמר גפן או כל דבר רך: **פוחסה**. מלחה: **עשישה מר עוקצא**. מיהגמ צרחל זו חשיצותו של מר עוקצא שיהי עשיר ואצ צית דין וכי דרך חשיצותה לכך: **ילמא**. אשמו של רצ נחמן: **דרני**. מולעים: **קיסמא דריסמא**. קיסס של רותם שמיניחין לה צחוטמה: **צר נירא**. עול קטן שמיניחין^[ג] לעגל צלוארו שיהיה למוד לכוף ראשו לכשיגדל: **דלא למצויה יאלי**. שלא יניקוה עלוקה שקורין שגוא"ש: **צין לנוי צין לשמר אסור**. דכל נטירותא יתירתא אמרינן משאוי הוא: (מסנו) **צצולי סדר מועד כל כי האי זוגא**. ארבעתן יחד: **חלופי ר' יוחנן**. יח מחליפין ר' יוחנן ומעילי ר' יוחנן: **נאפש**. נענש על עצירות צצידן: **צכל העולם כולו**. צכל ישראל כגון מלך ונשיא שאפשר לו למחות שיראין מפניו ומקיימין דבריו: זקנים

והסניא וצלנד שיגביה מן הקרקע טפה. אכל כל כמה דצני ניפוק ממותיה ידיה: **בחדלא דצני צני.**
שבין ידו לגמל צההוא קאמר כמה דצני נהוי וצלנד שיגביהנו מן הקרקע טפה כדי שתהא נראה צהמה נמשכה צו דאי לא לא מיתחוי נטירותא דצהמה אלא כמשאוי צעלמא שאין נראה שאוחז ראשה צידו: **בתיב' צווג** אישקליט"א: א: **אע"פ**. שחללו פקוק צמוכין שאין העיגבל שלו מקקשק להשמיע קול וצגמי' מפרש טעמא: סולס ולצועה וכל הקך דמתניחין מפרש צגמרא. וכולהו משום דחייס עלייהו ואי נפלי אחי לאתויי: **עגלה**. כגון קרון קטן שעושין לו חתם ונבו שראש ונב אותם האילים רחב כמין כר קטן ואין צו עגס אלא שזמן ועב וכנד וכשנגרר לארך נשרט ונשחת ועושים לו עגלה מתגלגלת אחריו כשהוא הולך והנב קשור עליה: **קופר**. שרץ הוא שנימיו מדין כמחט וקורין לו הירזין^[א] וקושרין עורו צדדי הפרה שלא יניקוה שרצים: **ולא צלועה** **שבין קרניה**. דמשאוי הוא לה כדמפרש צגמרא: **גב' כדאמרן**. שאינה קשורה צו מע"ש דלא גלי מאתמול שיהא צריכה לכך שיהא לה למלבוש: **לשוק**. למכור ותולין לו זוג להנאותו: **צי לועא**. שקושרין אכל הלחי: **דלא דר חייך לה**. שלא יוכל להחזיר לווארו לצד המכה לחככה צשיניו וקושרין צלוארו וחשובים הן יותר מקשישין שעל גבי השגר ואי נפלו חיים עלייהו ומיייתי להו צבגנה: **לחינגא**. לשוק אנטורטלייר^[ב] צלע"י. צהמה שפסיעותיה קצרים ומכה רגליה זה צזה עושין לה כמין צבעת של עקלים או רצועות עצות וקושרין אותה למעלה מפרסות הרגל מקום שמנקשין זו צו: **דלא ליחלפו**. צתרגוליי חצריהם: **דלא ישיצרו מאני**. שקושרין שני רגליה יחד צלצועה קצרה שלא תוכל להרים רגליה ולהמצי: **דלא ליחמטן**. שלא ילקו צכלעים וטרשים. צלצי"ר צלע"ז: **לאחר צגווזין אוסה עומנים לה עוק צשמן**. עד שיגדל צמרה: **עוק**. צמר גפן או כל דבר רך: **פוחסה**. מלחה: **עשישה מר עוקצא**. מיהגמ צרחל זו חשיצותו של מר עוקצא שיהי עשיר ואצ צית דין וכי דרך חשיצותה לכך: **ילמא**. אשמו של רצ נחמן: **דרני**. מולעים: **קיסמא דריסמא**. קיסס של רותם שמיניחין לה צחוטמה: **צר נירא**. עול קטן שמיניחין^[ג] לעגל צלוארו שיהיה למוד לכוף ראשו לכשיגדל: **דלא למצויה יאלי**. שלא יניקוה עלוקה שקורין שגוא"ש: **צין לנוי צין לשמר אסור**. דכל נטירותא יתירתא אמרינן משאוי הוא: (מסנו) **צצולי סדר מועד כל כי האי זוגא**. ארבעתן יחד: **חלופי ר' יוחנן**. יח מחליפין ר' יוחנן ומעילי ר' יוחנן: **נאפש**. נענש על עצירות צצידן: **צכל העולם כולו**. צכל ישראל כגון מלך ונשיא שאפשר לו למחות שיראין מפניו ומקיימין דבריו: זקנים

עמו ושריו אם שרים חמאו זקנים

מסורת הש"ס

א) [לעיל גג.]. ב) [לעיל גג.]. ג) [לקמן סד.]. ד) [גיר' הערוך הקוספדן]. ה) [לעיל גג.]. ו) עריו פ"ג מיי"ב ב"מ דף כג.]. ז) [לעיל גג.]. ח) [לעיל ע"א ויפ"ה גג.]. ט) גירס' חס"ל רב נחמן. י) [לעיל גג.]. י"א ב"ה כג.]. י"ב סוטה ד: מגילה ז. י"ג גיר'א שמהניקין, ט) [ר"ה כט.]. י) [נחמשה דר' דאדוק גר"ל]. ב) [וע' תוספות בסוה"ט גג. ד"ה אלא וכו' שם דחו פי' זה וגם למי דאפטרופוס ע"ש אכל צבילה כג. ד"ה מלסר וכו' כתבו כמו הכא וע"ע מוס' ע"ז יא. ומוס' יומא סו. ד"ה אין מקדישין, ט) [ג"ל סדר מועד].

תורה אור השלם

1 הַבְּהֵמָה יִהְיֶה צוּם אֲבִיהֶרְדּוּ יום עזות אֶדְרָם נִפְשׁוֹ הַלֵּכָף פֶּאֶנְקֵן רֹאשׁוֹ יִשְׁקֵי וְאֶפֶר יִצְרֵעַ הַלֵּהָח תִּקְרָא צוּם יוֹם יִשְׁעִיהוּ נַח ה' 2 יְיָ בְּמוֹשֶׁפֶט יָבֹא עִם זָקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאֹתָם בְּעֶרְתָּם הַקָּרֵם גִּלְתָּה הָעִנִּי בְּבִיתָבָם: יִשְׁעִיהוּ ג' יד

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה רב וכו' צבליי סדר מועד כל כי האי זוגא מתפלג:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הנה מעשר וכו' והר"ר אליהן כפ"ש. ע' מ"ל רפ"ו מהלכות בכורות:

לעזי רש"י

אישקליט"א. זא. זוג (פסמן יד'). הריצין^[א] [ואיריצין^[א]]. קיפר. אנטורטלייר^[ב]

[אינטורטיילייר^[ב]]. לפצוע צעמה (במהם הובועת ברגלה). בליציו"ר. לפצוע. שגשוואי"ש. עלוקות.

רבינו חננאל

פי' דלא נחמטה, שלא יעלה כעין עיפרוש באליה. חנוניות. עין ושמר עין וחנוין, ומניחין קיסם ממנו בחוטמו כדי שתתעטש ויפלו דרני דאשה. שמעון גזירא אומר כו'. גמון. עין קטן כמו עול. לא פרה בעור הקופר. ברצועה שבין קרניה, אי לרב בין כך ובין כך אסור, אי לשמואל לשמר מותר לנוי אסור, וזו היתה לנוי. כל מי שיש בידו ספק למחות ואינו מוחה נתפס עליו כו'. ה' במשפט יבא עם זקני עמו ושריו, אם שרים חטאו